

NUORTEN

ÄÄNI ESIIIN

Nuoret auttavat tekemään yhteiskunnasta ihmislähtöisen ja elämänmakuisen.

Nuorilta saadaan keskusteluun ja päätöksentekoon uusia näkökulmia ennakkoluulottomalla ja ratkaisukeskeisellä tavalla.

Nuorten osallistaminen koskee poikkihallinnollisesti lähes kaikkia yhteiskunnan sektoreita.

NUORILLE HYVÄ MAAKUNTA JA HYVINVOINTIALUE

– suositukset nuorten äänten kuulemiseksi

1. OTETAAN NUORET LAAJASTI MUKAAN SEKÄ PÄÄTÖKSENTEKOON ETTÄ PALVELUIDEN KEHITTÄMISEEN

Nuorten osallistaminen on kaikkien etu. Nuorten osallistaminen voidaan toteuttaa laadukkaasti ja jouhevasti niin, että se vastaa sekä nuorten että maakuntien ja hyvinvointialueiden tarpeisiin. Nuorisovaltuustotoiminta on näkyvin osa, mutta on varmistettava, että nuoret pääsevät mukaan myös laajemmin.

Mitä useampi nuori saadaan mukaan vaikuttamaan, sitä laajemmin nuoret kokevat osallisuutta ja sitoutuvat ympäristöönsä, jolloin esimerkiksi palveluiden vaikuttavuus sekä nuoren ja yhteiskunnan hyvinvointi lisääntyy.

2. JOKAISELLE HYVINVOINTIALUEELLE PERUSTETAAN ALUEEN JA NUORTEN KANNALTA HYVÄ NUORISOVALTUUSTO

Laki hyvinvointialueesta § 32 velvoittaa hyvinvointialueet perustamaan nuorisovaltuuston tai vastaavan nuorten vaikuttajaryhmän sekä ottamaan nuoret mukaan vaikuttamaan hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan. Nuorille tulee antaa mahdollisuus tehdä aloitteita sekä osallistua puhe- ja läsnäolo-oikeudella hyvinvointialueen toimielimiin ja erilaisiin työryhmiin, joihin nuoret itse haluavat osallistua. Kaikista merkittävintä on kuulla nuoria jo valmisteluvaiheessa, nuorille luontaisella tavalla.

Osassa maakuntia nuorten osallistuminen yhteiseen maakunnalliseen valmisteluun ja päätöksentekoon on jo hyvällä mallilla. Tätä ei saa uudistuksen myötä hukata. Nuorisovaltuustojen toimintaa ei ole syytä rajoittaa pelkästään hyvinvoinnin toimialalle, vaan sen toimintakenttä tulee säilyä moninaisena. Yhteistyö eri tahojen kesken ja kuntien nuorisovaltuustojen kanssa on tärkeää.

Nuoret luovat itse toimintasäännön ja -tavat nuorisovaltuustotoimintaan, ja he valitsevat itse teemat ja asiat, joihin he ottavat kantaa.

3. HUOLEHDITAN MONIPUOLISISTA TAVOISTA KUULLA ERI-ikäisiä JA -TAUSTAISIA LAPSIA JA NUORIA

Eri elämäntilanteissa olevien nuorten ääni tulee saada laajasti esiin, mikä on erityisen tärkeää palveluiden kehittämisessä, mutta myös päätöksenteossa. Nuorten ääni ei saa kuulua vain enemmistöjen näkökulmasta, vaan eri taustoista tuleville ja eri ikäisille nuorille tarjotaan tilaisuuksia vaikuttaa yhdenvertaisesti arkeensa ja tulevaisuuteen eri tasoilla.

Osallistamisessa laaja yhteistyö eri tahojen kanssa on tarpeen, sillä yhteistyöllä saadaan vaikuttavuutta eniten. Nuoria voi osallistaa monella tapaa ja ne kaikki ovat yhtä arvokkaita. Hyviä tapoja ovat mm. keskustelu- ja kuulemistilaisuudet eri kokoonpanoilla ja teemoilla, nuorisoforumit, maakunnallinen Lasten Parlamentti ja Vaikuta!-teemapäivät, raadit, kyselyt eri kanavia pitkin, erilaiset digitaaliset alustat, kirjoituskampanjat, videoiden teko ja asiaspallutteen kokoaminen eri muodoissa.

Missä tahansa nuori tarvitsee palvelua/tukea, se on osa hänen vaikuttamisensa kanavaa ja mahdollisuutta vaikuttaa. Jokaisen pitää tuntee vastuunsa nuorten osallistamisesta.

4. AIKUISTEN VELVOLLISUUS ON SOVITTA VUOROVAIKUTUKSEN TAVAT SOPIVAKSI KAIKILLE

Laajasti nuorille aidon osallisuuden kokemusten syntyminen edellyttää monipuolista ja pitkäjänteistä työtä. Nuorten kanssa työskentely vaatii aikaa ja nuorilähtöistä työtettä. Kun nuorilla ei ole tietoja ja kokemusta vaikuttamisesta, asioista ja verkostoista, nuorten tukemisen, perehdyttämisen ja ohjauksen merkitys pitää tunnistaa ja näihin panostaa.

Hyvään osallisuuteen tarvitaan nuorten ja aikuisten aitoa vuoropuhelua ja keskinäistä oppimista. Myös aikuiset oppivat paljon nuorilta.

5. VARMISTETAAN RIITTÄVÄT RESURSSIT NUORTEN OSALLISTAMISEEN

Lakiluonnoksen mukaisesti “aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä”. Yli sektorirajojen toimivissa vaikuttamistoimielimissä myös muiden tahojen on suotavaa olla mahdollistamassa toimintaa.

Nuoret ovat vasta vaikuttamisen alkutaipaleella ja he tarvitsevat paljon perehdytystä ja tukea vaikuttamiseen ja työskentelyyn. Resursseja varattaessa on syytä huomioida että nuorten vaikuttajaryhmän toiminnan tukena pitää olla aikuinen, jolla on osaamista ja aikaa toimia nuorten ohjaajana ja jolla on myös kontaktit valmisteluun ja päätöksentekoon. Lisäksi on huomioitava ryhmän toiminnasta syntyvät muut kulut (kokoustilat, kokoustarjoilut, matkakulut ja ryhmäytsleiri sekä kokouspalkkiot, jos se nuorten kanssa yhdessä katsotaan viisaaksi) sekä myös muiden nuorten osallistamisesta aiheutuva työpanos ja toimintakulut. Mahdollistetaan myös niin nuorten kuin aikuisten keskinäinen vuorovaikutus ja oppiminen yli hyvinvointialue- ja maakuntarajojen.

Suosituksset on koottu yhteistyössä eri puolilta Suomea maakuntavaikuttamisen parissa toimivien nuorten ja aikuisten kanssa osana Nuorten ääni maakunnissa 21-22 -hanketta.

**Laki hyvinvointialueesta pykälän 32 mukaan
”aluehallituksen on asetettava nuorten osallistumis-
ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi
hyvinvointialueen nuorisovaltuusto tai vastaava
nuorten vaikuttajaryhmä”.**

**Nuorilla on muutenkin oikeus vaikuttaa itseään
koskeviin asioihin (mm. mm. perustuslaki 6 §,
nuorisolaki 24 §, Lasten oikeudet, artikla 12).**

**Nämä koskevat myös maakuntatason
päätöksentekoa ja palvelutuotantoa.**

www.nuortenmaakunta.fi (mm suosituksset laajemmin avattuna)

www.nuortensuomi.fi/vaikuta

www.nuva.fi/oppaat -> manu-aali

www.nuoretjaosallisuus.fi

**NUORTEN
SUOMI**

www.nuortensuomi.fi   [@nuortensuomi](https://www.instagram.com/nuortensuomi)